

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12691/2025
05.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Небојша Богдановић адвокат из ..., против туженог Града Смедерева, кога заступа Градско правобранилаштво, ради утврђења повреде ауторског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 189/24 од 16.05.2025. године, у седници одржаној 05.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 189/24 од 16.05.2025. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 235/22 од 16.05.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужени повредио ауторска и морална права тужиоца тако што је неовлашћено јавно саопштио ауторска дела – фотографије „Смедеревска тврђава – утврђење“ и „Смедеревска тврђава“ без назначења имена или псеудонима аутора. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да изреку пресуде којом се утврђује повреда ауторских права тужиоца објави на свом интернет сајту www.smederevo.org.rs. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да након пријема писаног отправка пресуде, којом се утврђује повреда моралних ауторских права тужиоца због саопштавања ауторских дела тужиоца на интернет сајту без назначења имена или преудонима аутора, потпише тужиоца као аутора фотографија „Смедеревска тврђава – утврђење“ и „Смедеревска тврђава“ на свом интернет сајту www.smederevo.org.rs. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 360.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 189/24 од 16.05.2025. године, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П4 235/22 од 16.05.2024. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизија се не може изјавити због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, осим уколико је та повреда учињена у поступку пред другостепеним судом, у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП, на шта се ревизијом туженог не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор фотографија „Смедеревска тврђава – утврђење“ и „Смедеревска тврђава“, начињених из ваздуха помоћу параглајдера, у периоду од 2001. до 2003. године. На фотографији „Смедеревска тврђава – утврђење“, налази се средњовековни замак у оквиру Смедеревске тврђаве окружене са леве стране и у позадини реком Дунав, а на фотографији „Смедеревска тврђава“ забележена је средњовековна тврђава из птичије перспективе. Наведене фотографије објављене су 2007. године у монографији „Смедеревска тврђава“, чији је издавач „Фото студио АА“ и то на насловној и на 12. и 13. страни, а тужилац је наведен као аутор фотографија. Предмете фотографије саопштене су на сајту www.smederevo.org.rs (интернет страници Градске управе Смедерево), без знања и дозволе тужиоца као аутора и без назначења тужиоцевог имена или псеудонима као аутора. Тужиоцу је 2005. године издата сагласност за фотографисање непокретних културних добара и њихово публиковање на подручју Општине Смедерево.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени повредио тужиочева морална ауторска права заштићена Законом о ауторском и сродним правима, јер је без његове сагласности као аутора објавио ауторска дела тужиоца - фотографије „Смедеревска тврђава – утврђење“ и „Смедеревска тврђава“, на свом интернет сајту, а да при том није назначио име или псеудоним тужиоца као аутора, због чега тужилац основано захтева утврђење повреде свог ауторског права, у смислу одредби члана 15, 17, 30, 204. и 205. Закона о ауторском и сродним правима.

Врховни суд налази да су одлуке нижестепених судова донете правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање.

Према одредби члана 2. Закона о ауторском и сродним правима ауторско дело је оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине (став 1.). Ауторским делом сматрају се нарочито, између осталог, планови, скице, макете и фотографије (став 2. тачка 9). Садржина ауторског права прописана је у одредбама чланова 14. - 18. Закона о ауторском и сродним правима, тако што аутор има искључиво право да му се призна ауторство на његовом делу (члан 14.); да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени

приликом сваког јавног саопштавања дела изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела технички немогуће или нецелисходно (члан 15.); да објави своје дело и да одреди начин на који ће се оно објавити (члан 16. став 1.); да штити интегритет свог дела супротстављањем изменама свог дела од стране неовлашћених лица и супротстављањем јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси, те да даје дозволу за прераду свог дела (члан 17.); као и искључиво имовинско право на економско искоришћавање свог дела, а за свако искоришћавање ауторског дела од другог лица аутору припада накнада, ако законом или уговором није другачије одређено (члан 19.) Право на јавно саопштавање, укључујући интерактивно чињење дела доступним јавности, прописано је одредбом члана 30. истог закона, тако што аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере (став 1.). Повреду ауторског права представља неовлашћено вршење било које радње која је обухваћена искључивим правима носиоца ауторског права, неплаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског права, прописаних одредбом закона (члан 204.). Носилац ауторског права може тужбом да захтева, између осталог, утврђење повреде права, забрану радњи којима се повређује право или радњи које представљају озбиљну претњу да ће право бити повређено, као и забрану понављања таквих или сличних радњи под претњом плаћања примереног новчаног износа тужиоцу, накнаду имовинске и неимовинске штете, објављивање пресуде о трошку туженог (члан 205. став 1. тачка 1, 2, 3. и 6.).

У складу са одредбом члана 15. Закона о ауторском и сродним правима, аутор има искључиво право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно. Носилац ауторског права може, сходно одредби члана 205. став 1. тачка 1. Закона, тужбом да захтева утврђење повреде права. У току поступка је утврђено да је тужилац аутор ауторских дела – фотографија „Смедеревска тврђава – утврђење“ и „Смедеревска тврђава“. Такође је утврђено, увидом у приложени извод са интернет сајта туженог, да је тужени јавно саопштио предметне фотографије на свом сајту www.smederevo.org.rs без означања имена или псеудонима тужиоца као аутора. Тако утврђене чињенице упућују на закључак о правилној примени материјалног права у овој правној ствари. Објављивањем фотографија тужиоца, које представљају његова ауторска дела, на сајту који је намењен неограниченом кругу корисника, без означања имена или псеудонима тужиоца као аутора, тужени је повредио ауторско право тужиоца, изричито предвиђено одредбом члана 15. Закона о ауторском и сродним правима, због чега тужилац основано тражи утврђење повреде свог ауторског права, у смислу одредбе члана 205. Закона о ауторском и сродним правима.

У ревизији се понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, којима тужени којима указује да тужилац не може уживати ауторско правну заштиту на предметним фотографијама Смедеревске тврђаве, која представља архитектонско средњовековно дело уписано у катастар непокретности као јавна својина Републике Србије, имајући у виду да тужилац није доказао да је од надлежног органа добио потребно одобрење за фотографисање тог непокретног културног добра

од изузетног значаја у комерцијалне сврхе. Ове наводе другостепени суд је ценио у образложењу побијане пресуде и за своју одлуку је дао доволне и јасне разлоге, које у свему као правилне прихвата и овај суд. И према становишту Врховног суда свака фотографија коју је створио човек ужива ауторско правну заштиту ако је резултат оригиналног интелектуалног стваралаштва фотографа, па и фотографија културног добра ако поседује оригиналност и индивидуалност. Стога, супротно наводима ревизије, аутор фотографије културног добра ужива морална и имовинска права у погледу свог ауторског дела од тренутка његовог настанка, а коришћење таквих фотографија без дозволе аутора и без означања имена или псеудонима аутора, као у конкретном случају, подложно је правним санкцијама.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**